

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра лісівництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан географічного факультету

/доц. Калинич І.В./

«28» *серпня* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Освітня програма	Лісове господарство
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент лісових ресурсів» для здобувачів вищої освіти галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» спеціальності 205 «Лісове господарство» освітньої програми «Лісове господарство».

Розробник: Газуда М.В., д.с.н., доцент, професор кафедри лісівництва

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри лісівництва

протокол № 11 від «28» *серпня* 2024 р.

Завідувач кафедри доц. Потім Д.А.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

протокол № 11 від «28» *серпня* 2024 р.

Голова науково-методичної комісії доц. Потім Д.А.

© Газуда М.В., 2024 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників Денна/заочна	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	4-й	4-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 5	7-й	8-й
	Лекції:	
	36	10
	Лабораторні/практичні:	
	38	6
Вид підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
Форма підсумкового контролю: залік		
	76	104

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «**Менеджмент лісових ресурсів**» є набуття знань щодо формування системи управління у лісогосподарській сфері, й практичне їх застосування у процесі власної діяльності, зокрема на лісогосподарських підприємствах, установах як державного, так регіонального й локального рівнів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності:

Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності

- Здатність критично осмислювати проблеми лісового господарства й дотичні міждисциплінарні проблеми та приймати ефективні рішення щодо їх вирішення.
- Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.
- Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів.
- Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризики, а також економічні, правові та екологічні аспекти.
- Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі лісового господарства у широких або мультидисциплінарних контекстах.
- Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення, свідомості та відповідальності за стан довкілля.
- Здатність системно мислити для організації комплексного багатоцільового використання лісових ресурсів (деревних, недеревних та нематеріальних), включаючи екосистемні послуги лісових фітоценозів.
- Здатність забезпечити організацію роботи та управління лісогосподарським виробництвом на підприємствах різного функціонального призначення.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Менеджмент лісових ресурсів**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми «Лісове господарство» (ОР «Бакалавр»): „Економіка лісового господарства”.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Результати навчання
Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки стосовно організації і управління у сфері лісового господарювання та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень.
Розробляти та реалізовувати науково-прикладні управлінські проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків з метою досягнення поставлених цілей у забезпеченні ефективної діяльності організації.
Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх впливів.
Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань ведення і організації лісового господарювання та дотичних проблем до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
Оцінювати ризики господарювання в лісгосподарській сфері з окресленням ефективних підходів до управління нею за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.
Розробляти та реалізовувати проекти екологічно-безпечних прийомів і технологій ведення лісового і мисливського господарства з урахуванням регіональних особливостей та можливостей забезпечення економічної ефективності.
Вибирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від комплексу екзо- та ендегенних умов.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Менеджмент лісових ресурсів**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни
Демонструвати знання науково-теоретичних основ менеджменту лісових ресурсів з окресленням його ролі, місця і сутнісних особливостей.
Вміти застосовувати базові принципи й методи менеджменту у сфері використання лісових ресурсів з окресленням законодавчо-правових та еколого-економічних основ функціонування лісгосподарських підприємств.
Володіти знанням щодо обґрунтування критеріїв функціональності менеджменту у сфері лісокористування під впливом екзо- та ендегенних чинників.
Вміти систематизувати набуті теоретико-практичні знання, інформаційно-аналітичний матеріал, обґрунтовувати висновки й вміти аргументувати власну позицію щодо застосовуваних організаційно-управлінських підходів у сфері використання, охорони і збереження лісових ресурсів.
Здійснювати оцінювання можливостей і ризиків у процесі менеджменту лісових ресурсів в трансформаційних умовах розвитку економічної системи
Вміти формувати стратегічну еколого-економічну оцінку регіонального лісокористування й окреслювати організаційно-управлінські підходи для забезпечення результативності процесу менеджменту.
Володіти вмінням пошуку й впровадження оптимальних управлінських моделей у процесі використання лісових ресурсів

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- опитування (короткочасне) за пройденими темами навчального матеріалу;
- спостереження за рівнем освоєння навчального матеріалу під час лекцій і практичних занять;
- поточне тестування за змістовими модулями;
- іспит за результатами 1 і 2 змістових модулів.

Методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: усні відповіді, письмове тестування, розрахункова робота, реферати, презентація результатів виконаних завдань та досліджень, залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни (теоретичний компонент оцінки, який складається з сумарних результатів проведених викладачем опитувань студентів і тестування) та індивідуальної (самостійної) роботи студента (практичний компонент – реферат, стаття, есе тощо). **Форма модульного контролю:** модульні контрольні роботи: тестові завдання, письмове опитування.

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит/залік.

Розподіл максимальних балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота денна/заочна									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	CP	50	100
5	5	5	5	5/20	5	5	5	10/30		

T1, T2 ... – теми практичних робіт, CP – самостійна робота.

Розподіл максимальних балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота денна/заочна								Модульна контрольна робота	Сума
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	CP	50	100
5	5	5/20	5	5	5	5	15/30		

T6, T7 ... – теми практичних робіт, CP – самостійна робота.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1 денна/заочна		Модуль 2 денна/заочна	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	8/1	40/20	7/1	35/20
Самостійна робота	1	10/30	1	15/30
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінка	Критерії оцінювання
50	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією.
37,5	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні окремих питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
25	Студент виявляє елементарні знання окремих положень, однак нездатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки в понятійному апараті.
12,5	Студент не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
0	Студент дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Максимальна кількість балів, яка може бути отримана студентом на екзамені 100 балів.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється у формі письмового опитування або тестування. Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на письмові завдання або тести. Кожний пакет тестів містить по 20 питань. кожна правильна відповідь на 1 тестове завдання оцінюється в 5 балів. Для отримання задовільної оцінки потрібно дати правильну відповідь на 12 питань.

Оцінювання за національною шкалою та системою ECTS здійснюється у порядку наведеному в таблиці.

Шкала оцінювання: національна за ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

6.2. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назва теми	Форми навчання							
		денна				заочна			
		Всього годин	у тому числі			Всього годин	у тому числі		
			Лекції	Практичні заняття	СРС		Лекції	Практичні заняття	СРС
1-й семестр									
Модуль 1. Теоретико-методичні основи менеджменту лісових ресурсів									
1.	Предмет, метод і завдання дисципліни „Менеджмент лісових ресурсів”.	9	2	2	5	5	-	-	5
2.	Теоретико-методичні основи процесу менеджменту.	9	2	2	5	12	2	-	10
3.	Функціональність менеджменту у сфері лісогосподарювання.	11	4	2	5	7	2	-	5
4.	Планування й організація як основні функції менеджменту лісових ресурсів.	9	2	2	5	5	-	-	5
5.	Мотивація і контроль як складові функції менеджменту лісових ресурсів.	9	2	2	5	7	-	2	5
6.	Менеджмент персоналу у лісогосподарській галузі.	9	2	2	5	5	-	-	5
7.	Функціональність державного управління у сфері лісокористування	9	2	2	5	7	2	-	5
8.	Функції менеджменту природно-заповідної сфери	9	2	2	5	10	-	-	10
	Модульна контрольна робота	2		2		1		1	
	Разом за модуль	76	18	18	40	59	6	3	50
Модуль 2. Забезпечення ефективного менеджменту лісових ресурсів									
9.	Лісова сертифікація як складова системи ведення лісового господарства	9	2	2	5	10	-	-	10
10.	Система маркетингового менеджменту у сфері лісогосподарювання	11	2	4	5	5	-	-	5
11.	Ризик-менеджмент у сфері використання лісових ресурсів	11	2	4	5	7	-	2	5
12.	Стратегічна екологічна оцінка в рамках менеджменту лісових ресурсів	9	2	2	5	12	2	-	10
13.	Розвиток системи екологічного менеджменту в лісовому господарстві.	11	4	2	9	10	-	-	10
14.	Еколого-економічні основи розширеного відтворення лісових ресурсів	9	2	2	10	7	2	-	5
15.	Менеджмент природно-заповідних територій: регіональний аспект	12	4	2	10	9	-	-	9
	Модульна контрольна робота	2		2		1		1	
	Разом за модуль	74	18	20	47	61	4	3	54
	Всього годин:	150	36	38	76	120	10	6	104

6.3. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет, метод і завдання дисципліни „Менеджмент лісових ресурсів”.	2	-
2	Теоретико-методичні основи процесу менеджменту.	2	-
3	Функціональність менеджменту у сфері лісогосподарювання.	2	-
4	Планування й організація як основні функції менеджменту лісових ресурсів.	2	-
5	Мотивація і контроль як складові функції менеджменту лісових ресурсів.	2	2
6	Менеджмент персоналу у лісогосподарській галузі.	2	-
7	Функціональність державного управління у сфері лісокористування	2	-
8	Функції менеджменту природно-заповідної сфери	2	-
	Модульна контрольна робота	2	1
9	Лісова сертифікація як складова системи ведення лісового господарства	2	-
10	Система маркетингового менеджменту у сфері лісогосподарювання	4	-
11	Ризик-менеджмент у сфері використання лісових ресурсів	4	2
12	Стратегічна екологічна оцінка в рамках менеджменту лісових ресурсів	2	-
13	Розвиток системи екологічного менеджменту в лісовому господарстві.	2	-
14	Еколого-економічні основи розширеного відтворення лісових ресурсів	2	-
15	Менеджмент природно-заповідних територій: регіональний аспект	2	-
	Модульна контрольна робота	2	1
	Усього	38	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет, метод і завдання дисципліни „Менеджмент лісових ресурсів”.	5	5
2	Теоретико-методичні основи процесу менеджменту.	5	10
3	Функціональність менеджменту у сфері лісогосподарювання.	5	5
4	Планування й організація як основні функції менеджменту лісових ресурсів.	5	5
5	Мотивація і контроль як складові функції менеджменту лісових ресурсів.	5	5
6	Менеджмент персоналу у лісогосподарській галузі.	5	5
7	Функціональність державного управління у сфері лісокористування	5	5
8	Функції менеджменту природно-заповідної сфери	5	10
9	Лісова сертифікація як складова системи ведення лісового господарства	5	10
10	Система маркетингового менеджменту у сфері лісогосподарювання	5	5
11	Ризик-менеджмент у сфері використання лісових ресурсів	5	5
12	Стратегічна екологічна оцінка в рамках менеджменту лісових ресурсів	5	10
13	Розвиток системи екологічного менеджменту в лісовому господарстві.	5	10
14	Еколого-економічні основи розширеного відтворення лісових ресурсів	5	5
15	Менеджмент природно-заповідних територій: регіональний аспект	6	9
	Усього	76	104

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: комп'ютер, проектор, мережа інтернет домену uzhnu.edu.ua (www.uzhnu.edu.ua), платформа електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua>).

Матеріальне забезпечення: забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням.

Програмне забезпечення: Програмний пакет Microsoft productdescriptionWin starter7 sp1,

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Андрушків Б.М., Кузьмін Б. М. Менеджмент. Львів : Світ, 1995. 296 с.
2. Буркинський Б., Галушкіна Т. Глобалізація економіки та національна екологічна доктрина// Економіст. 2002. № 9. С. 20-23.
3. Гайнріх Д., Гергт М. Екологія: dtv-Atlas: Пер. з 4-го нім. вид. К.: Знання-Прес, 2001. 287 с.
4. Гардашук Т. Екологічна політика та екологічний рух: сучасний контекст. К. Знання: 2000. 252 с.
5. Гріфін Р.В., Яцура В. Менеджмент : Підручник для студентів економічних спеціальностей Львів, Boston, New York : БаК, Houghton Mifflin, 2001. 624.
6. Дорогунцов С.І., Ральчук О.М. Управління техногенно-екологічною безпекою у парадигмі сталого розвитку. К.: Видавництво „Наукова думка”, 2001. 174 с.
7. Екологічне управління: підручник/В.Я.Шевчук, Ю.М.Саталкін, Г.О.Білявський та ін. К.: Либідь, 2004. 432с.
8. Завадський Й.С. Менеджмент. Management. У 3-х томах. Том 2 : Підручник для студентів ВНЗ. Допущено Міністерством освіти і науки України. Київ : Європейський університет, 2002. 640 с.
9. Завадський Й.С. Менеджмент: Management. Том 1 : Допущено Міністерством освіти України підручник для студентів економічних спеціальностей ВУЗів. Київ : УФІМБ, 1999. 542.
10. Кузьмін О.С., Мельник О. Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : Навч. посібник. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України для студентів ВНЗ. Львів : Нац. Університет "Львівська політехніка", 2002. 228 с.
11. Мельник Л. Г., Сотник І. М. , Чигрин О. Ю. Економіка природних ресурсів: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2010. 348 с.
12. Мельник Л.Г. Экологическая экономика: ученик. Сумы: Издательство «Университетская книга», 2001. 350 с.
13. Мороз В.М. Ризик-менеджмент : навч. посібник для студ. спец. 281 «Публічне управління та адміністрування» / В.М. Мороз, С.А. Мороз. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – 140 с.
14. Осовська Г.В. Менеджмент : Навч. посібник. Реком. МОНУ для студ. ВНЗ Київ : Кондор, 2003. 556 с.
15. Охріменко А.Г. Менеджмент : Реком. МОН України як навч. посібник для студ. ВНЗ К : ЦНЛ, 2006. 130 с.
16. Пушкар Р.М., Тарнавська Н. П. Менеджмент: теорія та практика : Затверджено МОНУ як підручник для студ. ВНЗ. Тернопіль : В-во "Карт-бланш", 2003. 490 с.
17. Руснак П.П. Економіка природокористування. навч. посібник. Київ „Вища школа”. 1992. 318 с.
18. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України. К.: Логос, 1999. 568 с. (Розділ 11.

Біопідприємництво заради майбутнього, с.441-485).

19. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком: Навч. посіб. К.: Вища шк., 2000. 223с. (Розділ 4. Управління регіональним природо-користуванням, с.128).
20. Толстоухов А.В., Хилько М.І. Екобезпечний розвиток: пошуки стратегем. К.: „Знання України”, 2001. 333 с.
21. Туниця Т. Ю. Збалансоване природокористування: національний і міжнародний контекст. К. : Знання, 2006. 300 с.
22. Філіпенко А. С. Економічний розвиток сучасних цивілізацій: навч. посібник. / А. С. Філіпенко. К.: Либідь, 2000. 574 с.
23. Хвесик М.А., Горбач Л.М., Кулаковський Ю.П. Економіко-правове регулювання природокористування: Монографія. К.: Кондор, 2004. 524 с.
24. Хміль Ф.І. Менеджмент : Підручник. К. : Академвидав, 2003. 608 с.
25. Царенко О. М. Основи екології та економіка природокористування. Курс лекцій. Практикум: навч. посібник. 3-є вид., перероб. і доп. Суми: ВТД „Університетська книга”, 2007. 592 с.
26. Черевко Г., Черевко І. , Василенька Н. Економіка природокористування: навч. посібник. Л.: Ліга-Прес. 2013. 700 с.
27. Шувар І. А., Снітинський В. В., Бальковський В. В. Екологічні основи збалансованого природокористування: навч. посібник. Львів-Чернівці: Книги-XXI, 2011. 760 с.
28. Яремчук І.Г. Економіка природокористування: Навч. посібник. К.: Видавничий центр „Просвіта”, 2000. 431с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> –
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> –
3. Бібліотека економіста. URL: <http://library.if.ua/>
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>